

FULL INFORMATIU DEL GRUP D'ARQUEOLOGIA
"PELEGRÍ CASADES I GRAMATXES"

(Secció d'Història i Art)

Any 6

Núm. 59

Setembre-Octubre 2016

Activitats fets i notícies d'arqueologia i patrimoni

**PRIMERA EXCURSIÓ DE LA TEMPORADA 2016-2017
DEL GRUP D'ARQUEOLOGIA**

CASTELL DE BOIXADORS

Per al dimarts dia 18 d'octubre (Amb vehicles propis)

El terme de Boixadors està documentat des de l'any 1015, i els seus senyors, els Boixadors, ho són des del 1100. A partir del segle XIV es van constituir en barons d'un terme que comprenia també els castells de la Llavinera i de la Fortesa. El 1425 passà, per matrimoni, als Foixà. La nissaga Foixà-Boixadors en va mantenir el domini fins el segle XIX. Es conserven diverses dependències i muralles centrades per una airosa torre de planta circular, del segle XI, un casal senyorial d'època gòtica i l'església romànica de Sant Pere. La torre consta de tres pisos, els dos superiors coberts amb falses cúpules de pedra, i s'hi accedeix per dues portes obertes al primer i segon pis, aquesta darrera segurament d'època posterior. També hi ha una finestra espitllerada. El casal senyorial té una gran sala amb arcs ogivals i un portal adovellat. El conjunt va ser restaurat els anys 1971-73 i actualment s'hi estan efectuant de nou obres d'excavació i restauració.

EL NEN DE MOIÀ

La campanya d'enguany a les Coves del Toll (Toll i Teixoneres) de Moià ha estat molt productiva des del punt de vista científic ja que el passat dia 16 els arqueòlegs es van trobar una dent de llet i el parietal d'un nen neandertal de fa 50.000 anys. La troballa s'ha presentat amb gran expectació i satisfacció per part de l'equip d'arqueòlegs ja que és la primera vegada que es localitzen fòssils d'un homínid en aquest jaciment. La dent és un caní inferior que manté tota l'arrel i, per tant, indica que no va caure

per causes naturals. S'estima que podria correspondre a un individu d'entre 7 i 9 anys i s'ha batejat com 'El nen de Moià'. Aquestes dues peces obren noves perspectives a la recerca que s'està efectuant en aquestes coves per tal de conèixer qui van ser els seus habitants. Està previst que al 2017 s'obri al públic la cova on s'han fet aquestes troballes.

Localitzen l'accés al poblat ibèric de l'Assut

El Grup de Recerca Seminari de Protohistòria i Arqueologia de la URV ha finalitzat la dissetena campanya d'excavacions arqueològiques al poblat ibèric de l'Assut, a Tivenys. Els treballs han permès confirmar l'accés al poblat, que estava fortificat, així com una peça de bronze molt petita que representa un cavall. "Es podria tractar d'un penjoll, però una part està emmarcada amb plom; això ens despista una mica i fa que no sapiguem encara ben bé què és", ha explicat el director de les excavacions i professor d'història antiga de la URV, Jordi Diloli, que també ha avançat que en la propera campanya continuaran excavant aquesta zona amb l'objectiu de trobar restes de la porta d'entrada. L'ajuntament de Tivenys demanarà suport al Consell Comarcal del Baix Ebre perquè s'instal·lin rètols explicatius en alguns punts del jaciment. Enguany s'han consolidat un parell d'habitatges del jaciment.

Descobreixen la muralla romana de Tortosa

“Sabíem que era un espai important però no esperàvem trobar una muralla romana tan ben conservada.” Són paraules de Jordi Diloli, director del projecte arqueològic davant la catedral de Tortosa, després d'anunciar la troballa més important de la Dertosa romana: un tram de muralla de 40 metres de llargada per 3 d'altura, datat del segle VI dC.

Els vestigis han emergit en els últims dies a la superfície arran de les excavacions que s'han fet al solar situat entre el carrer Croera i l'avinguda Felip Pedrell, que separa la catedral del riu Ebre. Per encàrrec de l'Ajuntament de Tortosa, els treballs són a càrrec

de l'empresa IBER, vinculada a la Universitat Rovira i Virgili (URV), i es van iniciar fa uns mesos, enderrocades les cases de davant de la catedral.

“Per primera vegada hem pogut materialitzar un espai important com és un element defensiu de primer ordre de l'època romana”,

va explicar ahir Diloli. Fins ara, se sabia de l'existència de restes romanes en punts com ara el carrer Moncada. Hi havia constància documental de la Dertosa romana, però poca constància física”.

Restes del circ de Tàrraco i medievals

Els treballs arqueològics que des del mes de juliol passat s'estan duent a terme al carrer Ferrers de Tarragona, han permès documentar la continuació, en sentit oest, de les diferents fileres de la galeria septentrional del circ romà de Tàrraco.

També s'ha descobert una part de la plataforma en *opus caementicium* del sistema de voltes de fonamentació sobre la que es recolzaria aquesta graderia.

Al mateix temps els treballs han permès identificar una ocupació medieval amb estructures molt importants i una escala monumental de cronologia moderna que va ser construïda per facilitar l'accés a un jardí privat o hort clos, que els arqueòlegs relacionen amb un dels palaus del carrer dels Cavallers.

Els treballs d'adequació de la llera del riu Francolí al voltant del pont vell de Montblanc han posat al descobert un mur de carreus dels segles XII o XIII.

Segons les primeres indagacions del consistori, la troballa es correspondria a un mur que anava perpendicular al pont i que s'unia a un dels estreps de la icònica construcció de la capital de la Conca de Barberà. El batlle, Josep Andreu, ha explicat que la hipòtesi més probable és que la riuada de Sant Lluç, l'any 1930, desplaçés i trenqués la paret medieval.

El Pont Vell de Montblanc

La ciutadella ibèrica de Calafell serà un dels principals escenaris on es rodarà la pel·lícula *III a.C.*, una història que combina ficció i recreació històrica ambientada en l'època dels ibers. El projecte audiovisual pretén finançar-se a partir d'una campanya de micromecenatge a través de la plataforma Verkami. Els promotors del projecte tenen previst contactar amb empreses i comerciants del municipi de Calafell i el seu entorn per proposar-los també la seva participació econòmica en el projecte.

Està previst que la pel·lícula es comenci a rodar aquesta mateixa tardor, i la ciutadella de Calafell és una de les principals localitzacions on es gravaran escenes exteriors. La història té com a protagonistes dos nens a través dels quals es desenvoluparà la trama, que incorporarà una part de ficció i una altra de recreació històrica. Segons els impulsors del projecte, l'argument estarà ple de sentiments i passions i l'objectiu és retratar i donar a conèixer l'època dels ibers al gran públic.

Cartell promocional del la pel·lícula

UN ARPÓ DE 15.000 ANYS

Un equip del Seminari d'Estudis i Investigacions Prehistòriques (SERP) de la Universitat de Barcelona (UB) ha trobat en el jaciment de la Cova del Parco, a Alòs de Balaguer (Lleida), dos arpons de pesca fets amb banya de cérvol de fa uns 15.000 anys. Segons ha informat la UB, d'aquest tipus d'arpons, fets durant el Paleolític Superior, només se'n havien trobat a Catalunya en un jaciment de Serinyà (Girona).

Els arpons que corresponen al període Magdalenià (16000-11000 a.C.), són els més antics que es coneixen. Fins ara s'havia trobat aquest tipus d'arpó en jaciments del Cantàbric, València, Múrcia i Andalusia, però es tracta d'exemplars escassos i excepcionals.

La troballa d'aquestes eines per a la pesca a Alòs de Balaguer coincideix amb la ubicació del jaciment prop d'un riu i són un exemple dels coneixements innovadors dels pobladors del jaciment.

Cova del Parco

La UB excava en el jaciment de la Cova del Parco des del 1987, de manera que enguany es commemora el 30 aniversari de les primeres excavacions. L'equip de la Cova del Parco ha recuperat altres elements significatius durant aquests anys com agulles de cosir i diferents penjolls fets de cargols marins.

Els dinosaures gegants de la Patagònia

Descobreixen unes restes fossilitzades de fa 95 milions d'anys

Un dinosaure de 100 tones i 40 metres. Aquests són els càlculs de l'equip d'arqueòlegs que ha treballat en la recuperació de l'esquelet fòssil d'un dinosaure descobert a la Patagònia. "Aquest és, sens dubte, un descobriment transcendent per a la ciència", explica José Luis Carbadillo, paleontòleg del Museu Paleontològic d'Egidio Feruglio (Trelew, l'Argentina). Les restes es trobaven entre una gran quantitat de fòssils que podrien aportar noves pistes sobre la vida prehistòrica i els dinosaures que van viure fa 95 milions d'anys.

Un dels ossos de dinosaure trobats a la Patagònia

COVA DE LASCAUX

Una rèplica de la famosa cova de Lascaux, a la Dordonya, França, s'està construint molt a prop de la cova original, descoberta el setembre del 1940.

Quan obri les seves portes, aquesta nova cova serà batejada amb el nom de **Lascaux 4**, serà la rèplica més completa de la coneguda “Capella Sixtina de la Prehistòria” amb més de 900 metres quadrats de pintures del paleolític en el seu interior.

Una reproducció d'aquestes obres és realitzada gràcies a instruments d'alta tecnologia. La realitat augmentada i les projeccions digitals ajudaran al públic a entendre millor les pintures i la seva importància.

Una altra de les atraccions d'aquesta nova cova serà una sala de cinema en 3D. Una pel·lícula d'animació sobre la flora i la fauna de l'Edat del Gel serà presentada als visitants.

Lascaux 4 també permetrà al públic viure una experiència de realitat virtual visitant la cova de manera individual i com si es tractés d'un videojoc.

Els visitants descobriran així alguns dels misteris que encara amaga la cova: l'anomenada “Escena del Pou”, l'única representació d'una figura humana a Lascaux.

Lascaux 4 té prevista la seva inauguració i apertura al públic el 15 de desembre d'enguany.

Un equip d'arqueòlegs ha trencat l'estereotip de què a l'Edat de Pedra l'home vivia en coves. Durant uns treballs d'excavació realitzats a Bulgària va sortir a la llum una sofisticada ciutat neolítica.

En un jaciment de fa 8.000 anys (Neolític inicial) excavat prop de la ciutat de Mursalevo, foren desenterrades les restes de 60 grans cases de dues plantes i teulades a dos vessants, amb una superfície construïda d'entre 60 i 100 metres quadrats. Però el més

interessant és que aquestes edificacions prehistòriques estaven en una àrea constructiva de 20.000 metres quadrats, que tenia tres carrers principals i diversos carrers perpendiculars més estrets, formant illes de 3-4 habitacles. Fins i tot s'hi ha trobat un cementiri i indicies d'una varadora per a les seves embarcacions.